

UNIAREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an	150 Lei
Pe jumătate	75 Lei
Pe un sfert	40 Lei
în străinătate	400 Lei

Inserisă în registrul publicațiilor periodice al Tribunalului
Târnava-Mică sub Nr. 3—1933.

Intemeietori: † Al. Lupeanu-Melin și Iuliu Maior
Proprietar și director: IULIU MAIOR
Redactor: SEVER BARBU

ANUNȚURI ȘI RECLAME

conform regulamentului de aplicare
a tarifului comercial, categoria V

† Mitropolitul Dr. AL. NICOLESCU

Biserica noastră a îmbrăcat haină cernită, când Mitropolitul Dr. Alexandru Nicolescu a trecut joi, 5 Iunie, seara, la orele 22,30, la cele veșnice, într'al 59-lea an al vieții, al 19-lea al episcopiei și al 5-lea al mitropoliei, lăsând în jale grea biserica, neamul și pe rudenile sale.

Abia venit la Blaș și așezat în troană mitropolit, noul mitropolit s'a străduit din răzputeri să-și îplinească datorițele de mitropolit cât mai conștiințios, când, la o sfințire de biserică, a fost cuprins de o boală crudă, — în toamna anului 1938, — pe urma căreia a trebuit să se supună la o operație, care a reușit foarte bine, scoțându-l pe un răunchel, dar boala a lucrat mai departe și i-a cuprins plămâna, așa că a început a tușii tot mai mult, tot mai mult, până ce în sfârșit a fost sufocat de această boală crâncenă și nelertătoare.

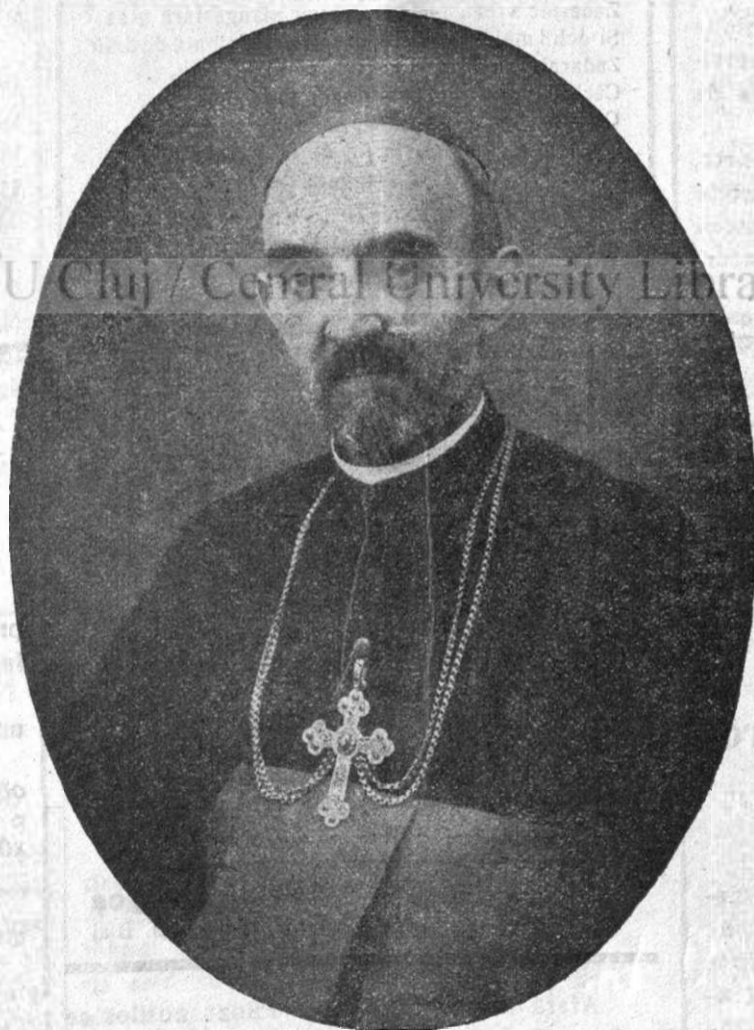
Boala i-a înrăutățit-o mult vizita de o săptămână la Roma, de atunci simțindu-se din zi în zi tot mai rău. Cu toate acestea își îndeplinea cu regularitate datorițele împreună cu înalta sa slujbă, prezidând, până bine de curând, și ședințele consistoriale.

Bine pregătit sufletește, slujba sfântă liturgică în fiecare zi în capela sa particulară, până în zilele din urmă, când, sleit de puteri, a fost nevoit numai să asculte of. Liturgie slujită de secretarul său, p. Dr. Alexandru Todea, care i-a îngrijit până în clipa din urmă, dându-i, de două ori în cursul boalei și sfântă ungere de pe urmă sau maslu.

Indrăgostit de munții noștri frumoși, pe care îi urca an de an, cu o uluitoare sprintenătate, n'a boltit în pat nici o singură zi. Chiar el zlua din urmă purtat fiind pe scaun în grădina, atât înainte, cât și după masa, ca să și vadă mult iubitele coperitoare, s'a încălzit și delectat în soarele frumos de Iunie, care-l încănta.

Abia seara la 8 s'a simțit foarte slăbit și s'a culcat în pat. Chemat la căpătâi medicul nostru arhidiecezan Dr. Virgil Balcan, a constatat că se apropie sfârșitul. A mai avut însă încă și după aceea câteva clipite senine, dar nu peste mult boala i-a sufocat, în vreme ce cel mai de aproape al său, în frunte cu medicul arhidiecezan și cu p. dr. secretar, care i-a dat

deslegarea din urmă și a cetit o rugăciune împreună cu indulgențe plene, vârsau, în genunchi, lacrimi amare de veșnică despărțire. La orele 22 și 30 minute sufletul curat

al Mitropolitului Alexandru se ridica încet, pe arpele boarei de seara, spre lăcașurile veșnice, ca să dea seama, în fața veșnicului judecător, de „buna luptă ce a luptat” și să-și ceară cunună biruții de care s'a învrednicit.

Viața răposatului

Mitropolitul Alexandru s'a născut la 6 Iulie 1882 în comuna Tulgheș, de lângă munții Moldovei. A învățat carte mai întâiu la Reghinul săsesc, unde bătrânul său dascăl Gheorghe Maior i-a prorocit că va „ajunge om mare, căci »ziua bună se cunoaște de dimineață«. Venind la Blaș în clasa V, se ridică peste toți ceilalți elevi, așa că profesorii îl recomandă Mitropolitului de pie memorie Dr. Victor Mihăyi, ca să-l trimită la Roma, ceace s'a și întâmplat. Acolo face fală neamului nostru, fiind cel mai

bun între toți studenții și luându și doctoratul cu laudă, atât în filosofie, cât și în teologie. Și, să nu uitați, nu e lucru ușor a ajunge tu, Românul din Ardeal cel d'ntâi între toate neamurile pământului ce învață la universitatea „Propaganda Fide” din Roma.

Sosit acasă, mitropolitul Mihăyi îl numește mai întâiu cancelist mitropolitan, apoi profesor la Academia Teologică și prefect de studii la Seminar.

În 1907 se cerea un preot român pentru America și nu prea era nimenea bucuros să plece. Atunci tânărul profesor Dr. Alexandru Nicolescu se hotărăște să plece el. Acolo își jertfește tot ce câștigă pentru alinarea suferințelor muncitorilor noștri, iar după 2 ani de apostolie se reîntoarce acasă și este numit secretar mitropolitan și notar consistorial. În 1916 e ales canonic, iar în vremea războiului din 1916 când Blașul este evacuat, rămâne la Blaș ca vicar general arhiepiscopesc și mângâie și însuflețește pe preoții cari îi cereau sfatul. În cel dintâi parlament al României Mari este ales deputat al Blașului. În 1918 e trimis la Roma ca reprezentant al Mitropoliei noastre pe lângă Papa dela Roma, apoi ca sftinic al ministrului român de pe lângă Sfântul Părinte. În 1921 e numit spiritual al călugărițelor noastre și al Orfelinatlui dela Obreja, iar în 1922 episcop de Lugoj.

Ca episcop al Lugojului

a cutreerat toate satele, sfințind biserici, întărind pe cei orepși și propovăduind cuvântul Domnului. În aproape toate orașele Banatului Românesc a ținut conferințe pentru cărturari și a scris numeroase cărți. I-a lăsat Lugojului cea mai frumoasă pictată catedrală din întregă Românie, plătind cheltuelile din buzunarul propriu.

Ca Mitropolit al Blașului

s'a născut, să răspundească pe preoții buni și să-i pedepsească pe cei ce nu-și făceau datorițele. S'au ridicat sub domnia lui următoarele zidiri școlare: câte o aripă nouă la Seminarul Teologic, la Internatul de băieți și la Școala de Gospodărie Urbană gradul I, deasupra zidirii Azilului de Copil s'a ridicat etaj și întreaga zidire s'a închiriat Internatlui Liceului Comercial de băieți, iară deasupra „Cheretenului” s'a

zidit o fermă model a Școlii Normale de Învățători. Mare binevoitor al ordurilor călugărești, a întemeiat la Totești ordul călugărilor ieziuiți, iar la Obreja pe acela al călugărilor basilitanii. A vizitat și sfințit mai multe biserici și a încurajat gazetele bisericești.

Ca scriitor și orator

a muncit foarte mult, scriind mai multe broșuri pentru clasa cultă, adică pentru cărturari, broșuri în cari a arătat, cât de minunat se oglindeste puterea și mărirea lui Dumnezeu prin făpturile sale: animale și plante. Broșurile scrise de fierteratul Mitropolit sunt o adevărată frumusețe și desfătare pentru iubitorii de natură. A mai scris o „Morală Creștină” pentru studenții în teologie, mai multe cărți de predici proprii și altele în traducere.

Ori de câte ori era nevoie, Mitropolitul Alexandru predica foarte cuminte și totdeauna bine pregătit. Nici când nu se repeșea, așa că și cei mai aproape din jurul său îl ascultau totdeauna cu drag și auziau veșnic ceva nou și atât de frumos spus.

Cunoștința de limbi

a Mitropolitului Alexandru apoi era neîntrecută. Vorbea și scria românește, latinește, nemțește, englezește, franțuzește, italienește și ungurește, apoi citea și înțelegea bine și limba vechilor Greci. La privința cunoștințelor de limbi puținii lor îi întrecut din această țară.

Citea într'una, ziua și noaptea, de multe ori până dimineața, aflându-l adese ori servitorul dimineața la 5 încă neculcat, la masa de scris.

A rămas după el o bibliotecă minunată, plină de cărți foarte prețioase, în toate limbile europene, bibliotecă, care rămâne Bibliotecii Centrale din Blaj și care va arăta și peste veacuri marea iubire de carte a înaltpreasfințitului.

Primenirea catedralei

i-a fost dorul său cel mai mare. De aceea și-a lăsat toate crușările, peste un milion și jumătate de Lei, ca din acci bani să se facă nou, din stejar, întreg mobilierul catedralei. Durere, răposatul în Domnul n'a putut ajunge să vadă cu ochii catedrala primenită, dar noul mobilier care va fi gata până la toamnă va lăuda purarea dărnici și dragostea de podoaba casei Domnului a Mitropolitului Alexandru.

Inmormântarea I. P. S. Mitropolit Dr. Al. Nicolescu al Blajului

Ziua sorocită înmormântării marelui arhieru a fost ziua de 9 Iunie, a doua zi de praznicul Rosaliilor. De dimineață încă ulițele bătrânului oraș gemeau de lamea venită să aducă un ultim omagiu capului bisericii române unite cu Roma. Erau credincioșii plângari cu palmele bătute de greul muncii, preoți, protopopi și alți cărturari, multă lume aleasă și subțire.

La ora 9 a început liturghia arhierască, în bătrâna catedrală metropolită, unde trupul I. P. S. Mitropolit a fost dus cu o zi mai înainte. Stănescu P. S. episcopul Ioan al Lugojului și Vasile de la București. Slujbă lungă și înălțătoare, la care cântările de slavă se învălăuie cu jalea grea ce a cuprins sufletele.

Sunt de față: Năștial apostolic cu secretarul său mitropolitul Cisar de la București, P. S. episcopul Pacha, de la Timișoara, episcopul Marton Aron, de la Alba Iulia, dl Ion Sandu, subsecretar de stat în ministerul cultelor, un trimis al M. S. Regelui, un trimis al dlui Ion Antonescu, conducătorul Statului, Sfințita Sa păr. arhimandrit Trandafir Scorobef, din

Sibiu, Generalul Bogdan, episcopul Francisc Nagy Rev. canonic Dr. Nicolae Brânzeu, prepozit capitular de la Lugoj, dl Iuliu Abiloi, păr. canonic Ioan Ieneș, Deciu, Ioan Agârbiceanu, dl Dr. George Preda, Dr. Iuliu Raftu vicar Timișoara, dl Teodor Gherman Inspector general în ministerul muncii, dl Lt. col. Augellan, prefectul județului Târnava Mică, dl Lt. col. Tr. Antohi prefectul județului Târnava Mare, protopopi și preoți mulți.

La ora 11 începe slujba prohodului în sobor de arhieru și înalți demnitari bisericești. Jalelele cântări de înmormântare se urmează domol storcând lacrimi din ochii celor de față. Răsună dolos și fermecător pe sub bolțile bătrânei biserici, trec pe deasupra sicriului înecat în coroane de flori și verdețuri multă, ca o chemare spre alte lumi mai bune, mai liniștite și mai fără de poveri și griji.

VLĂDICA

— versuri ocazionale —

Aș vrea să plâng aicea moartea
Să 'achin un vers durerii tale
Dar nu mai pot, căci mi-a dat soarta
Să sece-a lacrimilor cale
De când tot plâng durerea țării.
.....
Incerc să fac dar primul pas
Să-ți scriu durerea-n primul șir

Zadarnic vreau — căci lira-mi plânge fără glas
Și ochii mei — cu calzi schintei — se'mbată de delir
Zadarnic vreau să-l cânt ... — Zadarnic...
Căci n'am cuvinte lumii cum să-l spun
Cât fost-a în viața lui de milostiv și darnic,
Cât fost-a 'n suferința lui de tare și de bun
.....
Un sfânt îndurător și mare .....

Vlădica nostru de trei zile-i mort
— Și clopotele de trei zile sună —
— Din văi noroadele s'adună —
— Cu jale'n ochi și negru'n port —
— Vlădica de trei zile-i mort —
— Și clopotele de trei zile sună —
.....
— Din bolta de tăcere grea —
— Din ceriuri s'a desprins o stea —
— Un suflet sfânt, o inimă senină —
— S'a prăvălit pe-o margine de zări —
— Acum când cerul astel țări —
— Când cerul ăsta, crunt întunecat —
— Trebuie să aibă o lumină —
.....
— Plânge neamul lung și înfundat —
.....
— Noroadele din văi s'adună —
— Cu jale'n ochi, cu negru'n port —
— Vlădica de trei zile-i mort —
— De trei zile clopotele sună... —
.....

Traian Dragoș
cl. VI. Șc. norm. Blaj

Afară începe să picure. Pânza norilor se tot îngroașe și de sus se cerne o ploale mărunță și deasă de primăvară.

Înlăuntru slujba este pe sfârșite. Se citesc ultimele evanghelii, încă o ultimă cântare și Rev. canonic Victor Macavel, prepozit capitular, urcă domol și frânt de durere, treptele amvonului cernit, pentru a rosti durerea bisericii la moartea marelui ei arhieru și pentru a arăta ce a însemnat el pentru biserică și neam. Urmează cuvântarea dlui Ion Sandu, trimisul ministerului culturii poporului și cultelor. În numele bisericii romano-catolice vorbește I.P.S. mitrop. Alexandru Cisar de la București, iar în numele bisericii românești surorii păr. arhimandrit Trandafir Scorobef.

Vorbesc apoi păr. canonic Dr. Nicolae Brânzeu în numele episcopiei Lugojului, păr. canonic Ion Agârbiceanu în numele celorlalte episcopii române unite, azi cedate, dl Dr. Preda

în numele „Astrei”, dl colonel Ioan Pop în numele armatei, dl insp. Nic. Negruțiu în numele „Agra”-lui, d-na Em. Hopârtescu în numele „Umfră”-lui. Șirul cuvântărilor îl încheie dl Emil Negruțiu, primarul orașului, care vorbește în numele primăriei. Toți amintesc în frumoase cuvinte calitățile mari și vrednicile marelui mitropolit.

În sunete de clopote, sicriul este scos din biserică și așezat pe carul mortuar pentru a fi pornit pe drumul fără de întoarcere al cimitirului.

În fruntea cortegiului de înmormântare, după aceea cari poartă crucea și praporii se înșiră școlarii Blajului de la liceul de băieți, școala normală de băieți, liceul comercial de băieți, școala de arte și meserii, școala de muzică, școala primară de aplicație și cea de stat, liceul de fete, liceul comercial de fete, școala normală de fete cu școala primară de aplicație și școala de menaj. Urmează delagațiile de studenți, corporațiile și reuniunile, Congregația surorilor sf. Maria, Preoțimea, Academia de teologie, corurile, ofițerii cari purtau decorațiile răposatului mitropolit, preoții cari stăteau prohodul, cenuna regală, cenuna conducătorului Statului, carul cu celelalte cenuni, a familiei a preoților și a școlilor din Blaj.

În urma carului mortuar veniau membrii familiei, reprezentantul M. S. Regelui, reprezentantul dlui general Ion Antonescu, reprezentanții cultelor și autorităților armatei și alt public.

Corul începe „Sfinte Dumnezeule”... și cortegiul se pune în mișcare spre Institutul Reconștinții, unde, în cripta capelei, alături de celălalt arhieru va fi așezat trupul răposatului mitropolit.

În curtea capelei șirurile de școlari se opresc, sicriul este ridicat de patru preoți coborât în criptă. Un arhieru rostește rugăciunea de deslegare dela mort și acela care a fost mitropolitul Blajului rămâne să-și doarmă somnul de veci lângă marii săi înalți.

O lacrimă pe mormântul Mitropolitului Alexandru

Cerul era boltit și albastru...

Udeva o stea licări sfioasă, apoi s'a desprins și a căzut, lăsând în urma ei o dără de lumină, o lacrimă de argint...

Un clopot a început să plângă înfundat undeva departe...

— Și parcă auziam în dangătul lui o oftat dureros: ...Vlădica!.. Vlădica!.. — nu mă e Vlădica!.. Vlădica!.. Și glasul i-se pierdese adâncurile sufletului meu tulburat.

Cădelețele plâng cu clinchet argintiu. Fumul de tămâie se ridică sfânt cu murmurul mulțimei îngenunchiate.

S'a stins o stea.

S'a stins glasul care mângăia, vorba care lecuia sufletele obdite, mâna care mângăia și alina.

S'a stins Vlădica...

S'a oprit inima lui mare și bună, inima care a bătut sângerând pe vânt [muri de restriște] inima care a bătut năvalnică la vânt [cea mare]

inima care s'a strâns în ultima vreme în fața durerilor țării și-a trupului slăbit

A început prohodul,

A început plânsul.

Glasurile preoților se ridică mohorât spre cer.

Patru cule cule au pătruns crude prin patru pereți ai sicriului.

Din ochii mei, sfioasă s'a desprins o lacrimă.

...Un clopot a început să plângă înfundat undeva departe.

Traian Dragoș
cl. VI norm. Blaj

Mitropolitul Alexandru Nicolescu în mijlocul protopopilor și arhierilor după alegerea de mitropolit din anul 1935

Mitropolitul Dr. Alexandru Nicolescu când a fost sfințit de episcop al Lugojului în chipul de față se vede cortejul arhierilor și preoților cari pleacă de la curtea mitropolitană spre catedrală

Dragostea dragoste așteaptă

Biserica a făcut enorm de mult pentru îmbunătățirea condițiilor de viață a muncitorului. Dragostea ei nu s'a mărginit numai la atâta. Dorința ei a fost, încă de la început, să facă din muncitor un creștin în înțelesul deplin al cuvântului.

Biserica a dat muncitorului o solidă instrucție religioasă, pentru a-l apăra de cu vreme contra greșelilor ce l-ar putea ataca din toate părțile; ea a căutat să desvoalte în sufletul lui spiritul de evlavie, de umilință și de fidelitate față de datorițele sale religioase; ea l-a învățat împlinirea cu drag a poruncilor dumnezeiești și bisericești, precum și cercetarea cu evlavie a sîntelor sacrameente; i-a format sufletul în frica Domnului; l-a învățat cum să-și stăpânească imboldurile și cum să înțeleagă respectul față de autorități; apoi l-a învățat să trăiască în dreptate și omenie și să îmbrățișeze în aceeași dragoste pe toți oamenii. Biserica i-a dat muncitorului să înțeleagă că toți picurii de sudoare ce se preling pe obraji și fruntea lui și toate lacrimile sale devin perle în cer, dacă aci pe pământ le-a închinat lui Dumnezeu; că pământul acesta, oricât de frumos și bun ar fi, nu este un termin la care să te oprești, ci numai o cale care trebuie stropită cu lacrimi, pentru a ajunge la cer, unde este adevărata fericire; că viața de aci de pe pământ, trebuie trăită în așa fel, încât să ne asigure pe cea de dincolo de mormânt; că pentru a ne procura fericirea de veci, Dumnezeu Tatăl ne-a dat pe Fiul său, că Fiul a suferit moartea crucii, că ne-a lăsat pe Spiritul Sfânt, a fondat Biserica, și celelalte.

Biserica a pus la dispoziția muncitorului preoții săi și o mulțime de ordine călugărești. Preoții să înalțe rugăciuni la cer pentru bunăstarea sufletească și trupească a muncitorului și să-l împărtășească cu sfințele sacrameente ori de câteori sufletul lui va avea lipsă de ele și să facă tot cecece este de lipsă pentru a-l duce la fericirea de veci. Călugării să-l îngri-

Foița „Unirii Poporului“

Cu pipa... la biserică

Parcă-l văd și acum, așa cum era: înalt și strâmb de un picior. Când pornea să meargă pe ulițele satului, copiii se uitau după el rîzînd și se căzneau să umble ca el. Din colțul gurii lui în veci nu lipsea pipa și de sub pălăria-i pleuștită, care-i astupa mai de tot fața suptă, cu mustățile sburlite scăpa când și când o dără subțire de fum înecăcios și cu miros greu. Cioarecii și sumanul de pe el purtau totdeauna semnele vremii, ca și când n'ar fi fost nici odată noui.

Așa l-am apucat și așa l-am cunoscut pe badea Sandu de sub deal, cât a trăit el, până la chemat Dumnezeu dintre cei vii.

Vara, după ce trecea câte o ploaie mare peste sat și se tulburau apele, îl vedeam șontocînd grăbit, cu rociul pe spate spre Mureș, ca să-și încerce norocul. Avea doar o casă plină de copii, pe cari căuta să-i hrănească cu ce putea, nu numai din roadele pământului, ci și cu ce dă Dumnezeu din fundul apei. Dar să nu te fi pus păcatele să l întrebai că unde merge, căci se răslea la tine și-ți răspundea foc de

„Da la... drău' să te ia! Ce treabă ai? Nu puteai să-ți vezi de drum?“

Ca toți pescarii, credea și el, că dacă i se pune o asemenea întrebare când merge la pescuit, nu are noroc să prindă nici măcar de leac vre-un peșcuț.

La biserică nu prea mergea badea Sandu, deși avea meșteșugul Sfinților Apostoli. Cu toate acestea nu era om rău de felul său, căci nimănui nu-i făcea nici o supărare. Dacă se ferea de cele sfinte și lipsea de la rugăciunile din sfântul lăcaș, o făcea aceasta mai mult din pricina că gîndea și el, ca atîția alții: destul e să se roage popa pentru tot satu'; în rugăciunile lui mă cuprinde și pe mine.

Totuși, cam de 5-6 ori pe an, se abătea și pe la biserică, iar de Sf. Paști, ca tot creștinul bun, se spovedea și cumineca, ba mergea și la slujbele sfinte din aceste sărbători mari, încolo, rar de tot pășea peste pragul bisericii, așa numai în câte o Duminică frumoasă de vară sau în vre-o sărbătoare, care i se părea lui mai însemnată.

În felul acesta nu i mirare că de la o vreme tot satul îi ținea socoteală și vorbea despre mergerea lui la biserică, parcă ar fi fost o întâmplare ne mai pomenită. Dar mai multă vorbă ca oricând s'a făcut în sat atunci, când, în legătură cu aceasta, a avut o pățanie șoadă, ba chiar șoadă de tot.

Intr'o zi de sărbătoare sau de Duminică — nu-mi mai aduc bine aminte — badea Sandu s'a hotărît să meargă la sf. slujbă. Ca de obicei, după ieșirea din biserică, avea de gînd, să mai stea la sfat cu oamenii, cum se face aceasta prin toate satele noastre, în fața bisericii sau la casa primarului. De aceea îi zise băiatului celui mai mic:

— „Dumitru tatii, când îi auzi că trage clopotul de ieșire, tu să-mi iai pipa din sumanul de purtat și să vii cu ea până la biserică; azi vreau să mai stau un pic în sat cu oamenii.“

— „Bine, tată, las' că-ți-o aduc. Să n'ai nici o grijă“, zise băiatul.

Omul nostru plecă după aceasta liniștit la biserică și ascultă cu multă cucernicie sfințele rugăciuni, ca unul care, după spusele cântării Heruvicului, a lepădat toată grija cea lumească. După vre-un sfert de ceas s'a sfârșit utrenia și s'a bătut toaca de fier și s'au tras clopotele de începutul Sf. Liturghii. Rînd pe rînd se umplu biserica de oameni gătiți în haîne frumoase de sărbătoare și tineretul da ajutor la cântările dascălilor din străni. Slujba era din ce în ce mai frumoasă.

Răpit de marea rugăciunilor și a cântărilor ce se înălțau, ca și fumul de tămăie, în slava cerului, badea Sandu nici n'a băgat de seamă că s'a tras clopotul de ieșire, pe la „Cu-

jească în spitale, azile orfeline, leprozerii, și a. m. d.

Iubite cetitor, deși Biserica n'a semănat decât binefaceri în calea sa, ea nu culege adeseori decât nerecunoștință de la unii oameni orbiți de patimi și mai ales de prostie. În fața binefacerilor Bisericii, tu nu vei putea rămâne orb și nerecunoscător. Tu vei saluta cu toată dragostea sufletului tău pe dumnezeiasca ta binefăcătoare. Tu te vei alipi la sânul ei cu tot focul inimei tale. Tu li vei cânta, pretutideni pe unde vei trece, binefacerile și gloria ei și te vei arăta în toate clipele vieții tale fiu recunoscător și devotat. Dragostea ce ți-a arătat-o și continuă a-ți arăta, vei răsplăti-o tot cu dragoste, căci *dragostea dragoste așteaptă*.

Pr. Ioan Vultur

Sărmanul Nicodim Ganea

În seara zilei de 25 Martie 1939 și anume între orele 9.25 10, postul nostru de radio din București, a avut o „oră” de muzică, scrisă, adică alcătuită, compusă, de compozitorul Nicodim Ganea.

În gazeta noastră „Unirea Poporului” s'a scris atunci despre această mare cinste, ce i s'a făcut sărmanului Nicodim Ganea, de a cânta cel mai vestit cor din București, corul societății „Carmen”, de sub conducerea dlui profesor Ion Chirescu, bucăși, cântece puse pe note de Nicodim Ganea. S'au cântat: „Pușorul”, „Țarina”, „Pastorală”, „Mărită-te măndro bine” și „Dute dor”. Înainte de a cânta corul „Carmen” aceste cântece, părintele Nae Popescu, subsecretar de Stat pe atunci și profesor universitar, care e totodată și președintele societății corale „Carmen”, a vorbit, prin cuvinte înduioșetoare pân' la lacrimi, despre viața sbruciată a nenorocitului Nicodim Ganea, care de mulți, mulți ani e în spitalul de nebuni de la Râul Vadului din județul Sibiu.

L-am cunoscut pe Nicodim Ganea, pe când era încă preparandist, elev al școlii normale din Blaj. Era mai mare decât colegii lui, căci făcuse cătănia. Avea fața ciupită de vărsat, haine modeste, nu haine de paradă, gulerul de la haină îl ținea mereu ridicat și capul vârlit în acest guler. Așa îl vedeam întotdeauna pe Nicodim Ganea, purtându-și pașii lui pe străzile Blajului.

vine-se cu adevărat” și că în curând trebuia să se rostească: Tatăl nostru.

Deodată numai, ce să-i vadă ochii! Dumitru al lui se apropie de el, ținând pipa în mână, ca un slesnic, și zise cu glas destul de tare, încât au putut auzi toți oamenii din jurul lui:

— „Tată, ți-am adus pipa”, apoi i-o îndesă în mână și plecă spre ieșire.

De necaz badea Sandu era cât pe aci săscape din gură obișnuita lui sudalmă: „Luate-ar...” dar își călcă pe inimă, căci cum era să pomenească numele necuratului în sfântul locaș al lui Dumnezeu! Apucă deci pipa, roșu de mânie, și o băgă iute în buzunarul surmanului, ca să nu se mai vadă.

După isprava făcută, băiatul s'a dus acasă, iar badea Sandu nu știa încotro să-și ascundă obrazul de rușine, văzând, cum se strâmbau de râs fețele oamenilor.

Că ce va fi pățit, mai târziu, bietul Dumitru, care s'a silit să împlinescă cu atâta grabă porunca tatălui său, nu știu. Atâta însă știu că multă vreme s'a vorbit în sat despre Dumitru al lui Sandu de sub deal, care i-a dus tatălui său pipa la biserică.

E. Bucur

Nu era frumos la față, dar avea voce dulce, mițdioasă și nimeni par-că nu putea să cânte mai jalnic, cu mai multă căldură, cu mai mult alean, sublima noastră doină românească. El era pătruns de farmecul ei și el a pus pe note mai multe cântece românești. În ele par-că a turnat el toată durerea și tot amarul inimii lui năcăjite. Sub numele împrumutat de „Strin”, el a scris și o cânticică de poezii, sub titlul „Din sărmana mea grădina”. Cele mai multe din aceste poezioare sunt închinare măicuței lui și însuși titlul cânticiciei ne arată, că *aceste poezii sunt flori rupte, „din sărmana grădina” a sufletului și inimei lui...* În anii de liceu și seminar, în grădina Internatului Vancescu de băieți din Blaj, iară mai apoi în grădina Seminarului din Blaj, atunci când castanii și salcâmi erau în floare, seara după cină, pe un clar de lună, ne adunam în grupuri noi colegii și prietenii și cântam încet, în surdină, compozițiile muzicale ale lui Nicodim Ganea. Erau anii fericiți ai tinereții noastre, când împlieam visuri de aur pentru viitor, cari s'au spu'berat în vânt... ca și florile de păpădie.

Am stat de vorbă cu Nicodim Ganea, în ospiciul de nebuni din Râul Vadului.

Împreună cu un prieten și cu d. Dr. Liviu Ionașiu, d. r. Spitalului central de boli mintale din Sibiu, care este și directorul aceșui spital, pornim pe o zi frumoasă, cu mașina spre Râul Vadului și după o călătorie plăcută printre tufe de fag și alun, fagi și brzi, după o călătorie de aproape o oră, ajungem în fața unor edificii nu cu etaj, dar înconjurate cu ziduri de cărămidă. În nemijlocita lor apropiere e Oltul, care se furiează printre stânci. Deasupra porții o tablă mare arată, că acolo e „Ospiciul pentru cronici mintali”. Înainte de războiu acolo erau instalați finanții, vămășii unguri.

Printre primii cu cari ne întâlnim e sărmanul Nicodim Ganea. De pe când era în Blaj nu l-am mai văzut până azi... Câți ani au trecut de atunci și prin ce întâmplări a trecut el! E îmbătrânit. Dintele vremii i-au tras brezde adânci peste fața lui trudită. Pe cap are o căciuliță de pânză albă, ca acelea, pe cari le poartă bucătarii când sunt la bucătărie, e murdară și și-o ridică de pe cap cu mâna dreaptă și se înclină reverențios, pân' la pământ.

Îl întreb, dacă mai are ceva compoziții muzicale mai noi? și din buzunarul hainei, scoate un caiet cu note scrise de el cu creionul. Cu vocea lui dulce, duioasă și acum, începe să ne cânte următoarele cuvinte.

„Fă-mă Doamne ce miș face,
Hai măr și o mare *)
Fă-mă stâlț de sare,

*) refren.

*Pe vârful muntelui mare!
Să mă lingă oile,
Să mă plângă mândrele...*

Am rămas adânc impresionat, văzând, că azi mai are în el pălpăiri din acel joc, care încălzit pe vremuri inima lui de artist.

Cu aceeași duioșie ne cântă și această „țarină” (cântec de păstor):

„Măi Ioane, măi, vino la noi,
Cuvântul tău sună la oi,
Măi Ioane, măi!

D. director Dr. Liviu Ionașiu ne spune, acum el se ocupă mult și cu mineralogia (studierea pietrilor). El ne arată o piatră, despre care spune, că e... Maica Domnului. Ne aduce „neida” în latinește, carte, pe care i-a dat-o d. prof. Ion Fiorea din Băj, la cererea lui. Ne traduce din latinește în românește, până la un loc bine, iar după aceea o scritește... Ne arată și o sculptură, cioplitură în lemn, făcută de el și ne spune, că e profetul Ieremia, sculptat de Michel Angelo...

Aducând cu vorba iarăși despre muzică, Nicodim Ganea ne cântă o altă „țarină”, compusă de el:

„Zorile mândrele es,
Noaptea cu stelele
Pleacă la mers.
Zorile mândrele es,
Cu noaptea cu stele
Se'nșiră la mers...”

Pe când era în Blaj și era cu mintea limpede, a pus pe note două balade frumoase și lungi de-ale lui Vasile Alexandri: „Stroe Păpan” și „Sentinela Română”.

Aici, în Râul Vadului, încează la punerea pe note a baladei „Gruia lui Novac”. Ne cântă cu atâta duioșie, începutul:

„De pe maluri ardelenestă,
De pe maluri oltenestă,
Cine ni-se lasă 'n cale
Tot spre Calafat la vale?
Gruia lui Novac coboară
Cu iubita-i soțioară,
Că de când s'au cununat
Pe la-i săt ea n'a mai dat.
Prin păduri, prin brzi, prin munși,
Merg la sorții cei cărunși
Pe doi volbi înaripași
Și cu daruri încărcași.
Prin pădure cum treceau,
Florile-i ademenau,
Ierburile-i îmbătau,
La odihnă mi-i chemau”.

Câtă gingășie și duioșie e în această poezie, dar și în această melodie, a sărmanului Nicodim

Mitropolitul Alexandru slujind împreună cu ceilalți arhieri, sf. liturghie la altarul Catedralei din Blaj.

General Imi spune, că un d. profesor din Blaj i-a promis, că dacă o va compune și armoniza frumos aceasta poezie luogă..., îl va scoate de acolo.

Venind vorba de Blaj, îl rog să-mi spună câteva amintiri din viața lui petrecută în Blaj și Impi spune, că atunci când a fost hirotonit (sfințit) de episcop P. S. Sa Dr. Iuliu Hossu, el a condus corul, care a cântat în catedrala din Blaj. P. S. Sa i-a dat atunci o sută de fiole. Ne vorbește cu atâta recunoștință de Blaj și ochii lui, cu privirea lor trudită, i se umplu de lacrimi.

Imi strecoară în mână o scrisoare a lui scrisă cu ceruza și adresată unui binefăcător de-al lui din Blaj, căruia între altele îi scrie: „N-am un lucru mi-a mai rămas în sufletul meu, dragostea de a muri acolo (în Blaj), acolo unde am și muncit și mi-a fost drag și mi este. Doresc, să fiu înmormântat în acel loc, plin de poezia smintirei!“

Sărmanul Nicodim Ganea! El e deja de mult un cadavru viu... Testamentul lui nu indică averi, ce ar fi rămas pe urma lui..., după compozițiile lui, atât de dragi lui, dar și nouă, în anii tinereții noastre. Ultima lui dorință e, să-și trăiască ultimele clipe ale vieții lui în Blaj și să fie înmormântat în Blajul lui drag.

Am vizitat apoi spitalul, unde își trăiesc ultima etapă, ultimul popas al vieții lor: 145 bărbai și 120 femei. Am plecat apoi spre poarta spitalului. Nicodim Ganea face aceleași temerari plin' la pământ și ne întinde mâna la plecare. Îi întind mâna și mă gândesc, că poate nu-l vom mai vedea și nu-l vom mai auzi cântând alodistă!

Compozițiile lui muzicale vor rămânea însă, și vor fi cântate cu aceeași duiopie!...

Valeriu Crișan

O distincție bine vrednică

L. P. S. Dr. Valeriu Traian Frențu al Oradei a numit pe p. Dr. Valeriu Hetco, protopopul Belușului, canonic onorar și vicar general episcopesc II al eparhiei ciuștite Oradea-Beluș, cecece a produs o vădită bucurie prelatului.

Nou numitul canonic s'a născut la 29 Aprilie 1877 în comuna Fersig-Satu Mare dintr-o familie veche preoțească. A fost mai întâi capelan și ceremoniar al catedralei dela Oradea, apoi paroh și protopop la Beluș și asesor consistorial. În anul 1923 a fost distins cu titlul de arhidiacon onorar, iar în 1940 ridicat la rangul de vicar foraneu al B. horului.

Sfinția Sa este un preot după inima lui Cătos, tatăl a 9 copii și unul dintre cei mai mulți preoți ai noștri.

Îl gratulăm din inimă și-i zicem un: mulți ani trăiască!

Pelerinajul dela Cărbunar a fost în anul acesta cât se poate de bine reușit. Cam 1500 de credincioși din satele din jur au strălucit noaptea, în cântări și rugăciuni, biserica „Fecioara Săracilor“. În dimineața Duminică de 1 Ianie, la ora 9 începe sf. liturghie, slujită de p. arhimadrit Merx și de p. profesor Veltcu. Se împărtășesc peste 200 de credincioși. Predică frumos p. secretar mitropolit Dr. Al. Todea. După masă Paraclet și predica a doua a p. Todea. Să dea Dumnezeu ca biserica „Măicii Săracilor“ să adune, an de an tot mai mulți pelerini în jurul său, cu atât mai ales că acum s'a zidit, din dărnicia bunilor creștinilor, și un adăpost pentru cei ce alegă din depărtări la acea biserică.

— Războiul din Irak nu s'a terminat bine și a început războiul și în Siria — Incotro va merge Franța —

Lumea să fie liniștită

Deoarece concentrările și rechizițiile cari s'au făcut în vremea din urmă au neliniștit lumea și au făcut să se audă tot felul de svonuri, ministerul a dat un comunicat, ca lumea să fie liniștită, să-și vadă de muncă și să nu dea crezare tuturor svonurilor.

Astfel s'a auzit, în zilele din urmă, că nu peste mult, România va intra în război. Aceste svonuri au fost împrăștiate de dușmanii țării noastre, cari vreau să ne macine încrederea în viitor.

Concentrările și rechizițiile, cari se fac, sunt numai măsuri de întărire și prevedere, în vremile grele prin care trecem.

Azi România are lipsă de liniște și încredere.

O săptămână de frământări politice

Săptămâna care a trecut a fost cât se poate de frământată. După întâlnirea dintre dnii Hitler și Mussolini s'au așteptat lucruri noi în mersul războiului. S'a crezut că după această întâlnire s'ar începe noua organizare în Europa.

Deosebit de frământate au fost legăturile politice dintre Anglia, Franța și Statele Unite.

Noua politică a Franței nu este pe placul foștilor ei prieteni și aceștia încearcă să o abată dela această politică.

În vremece războiul se poartă cu înverșunare în apele Atlanticului și în Africa, Englezii au deschis focul și în Siria.

La fel de încurcătă este și situația din America, unde președintele Roosevelt tot lucrează din răsputeri să-și amestece țara în război.

Anglia nu cere pace.

Știrea aceasta a pornit tot în săptămâna trecută. S'a vorbit că ministrul Angliei care a plecat în America ar fi cerut un ajutor grabnic dela guvernul american, arătând că Anglia este sleită și se gândește să ceară pace.

Lucrul acesta a fost desmintit de președintele Roosevelt, care a declarat că Anglia nu va cere pace niciodată.

Germanii au bombardat Alexandria

După ocuparea insulei Creta, puterea Germaniei a crescut mult în Marea Mediterană. Avioanele germane au putut acum să se apropie și mai tare de Egipt.

În această săptămână, aviatorii germani au putut să bombardeze în mai multe rânduri orașul Alexandria din Egipt, un însemnat port la mare și locul unde se adăpostesc vapoarele engleze din Marea Mediterană.

Știrea despre bombardarea Alexandriei a făcut vâlvă mare între popoarele din Răsărit.

Di Hitler a stat de vorbă cu un gazetar american

Un mare gazetar american dl Oudaby a stat de vorbă cu dl Hitler.

Între altele dl Cudahy a spus dlui Hitler ca Americanii sunt împotriva Germaniei, pentru că ei se tem de un atac german.

Di Hitler a arătat gazetarului american că lucrul acesta este cu neputință. Germania niciodată nu se poate gândi să atace America. Toate aceste svonuri despre un atac german împotriva Americii au fost împrăștiate de aceia dintre conducătorii americani, cari vreau să dea ajutor Angliei în război.

Germania nu se gândește să vatăme cu nimica interesele Americii, la sfârșitul războiului. Gândul conducătorilor germani este, să îndrepte starea economică a țării și să îmbunătățească viața muncitorilor.

În noua ordine a Europei, legăturile dintre popoare astfel vor fi întocmite, ca fiecare popor să se bucure de prosperitate.

Un atac al Germaniei împotriva Americii este tot așa ca și când cineva ar vrea să atace luna.

Declarațiile dlui Cordell Hull

Ministrul american dl Cordell Hull, vorbind despre legăturile dintre Franța și Germania, a spus că o conlucrare a Franței cu Germania nu înseamnă decât dușmănia Franței, față de foștii ei aliați.

Se spune că Francezii sunt nemulțumiți și de aceea că americanii le-au dat prea puține ajutoare și se gândesc să se apropie de Germani.

Anglia a atacat Siria

Încă din săptămâna trecută s'a vorbit tot mai mult de o încercare a Angliei de a ocupa Siria.

Această țară este pusă sub ascultare franceză. Se întâlnesc însă și aici interesele politicii engleze, și de aceea Englezii s'au gândit să atace această țară.

La sfârșitul acestei săptămâni ei au și atacat Siria dinspre mare și de pe uscat.

Incotro merge Rusia

Politicianii englezi se străduiesc mult să facă pe conducătorii Rusiei să-și schimbe politica față de Germania.

Unele știri date de Americani arătau că Germanii s'ar gândi să pună mâna pe Ucraina, care este foarte bogată în grâu.

S'a vorbit apoi că ministrul Rusiei, dl Molotov se pregătește să plece în Japonia și că ministrul englez din Rusia s'ar gândi să plece la Stockholm. Toate aceste știri voiau să arate că ar fi o neînțelegere între Rusia și Germania și că s'ar pune la cale lucruri mari.

Până acum apele politice nu s'au turburat și Germanii au rămas să ducă războiul cu Anglia, pe apă și pe pământ, în Africa.

Din Obreja-Alba

Locuitorii din comuna Obreja, jud. Alba, au trăit clipe de înălțare sufletească, în ziua de Duminecă 1 Iunie, cu ocazia primei cuminenări a 9 copilași.

Pregătirea copilașilor pentru prima unire cu Cristos a făcut-o Păr. călugăr Iosif Ball. Înainte de începerea sfintei liturgii Părintele Augustin Pop, Egumenul Mănăstirii din localitate, i odăjdi, a întâmpinat pe cei 9 copilași la ușa bisericii venind în fruntea lor cădelnițând până la altar. Copilașii aveau în mâni lumini aprinse. Fetele din soc. Mariană cântau cântarea:

„Isuse Domnul meu,
Fiul lui Dumnezeu“.

O faptă vrednică de laudă din Axente Severu

Până când în alte sate preoții celor două biserici o duc cât se poate de rău împreună, în comuna Axente Severu acești doi conducători firești ai satelor noastre se înțeleg foarte bine împreună.

Fiind cimitirul comun, au hotărât, să-l împrejmuiască, ceea ce au și făcut, cu un gard de sârmă în ochiuri și cu scândură pe marginea de sus și de jos.

Mai mult, acum copiii de școală, sub conducerea păr. unit Augustin Hulea și a celui ortodox Vasile Pășcariu, muncesc cu mare zor pentru a pune în rând, pe cât se poate după linie, mormintele, ca să nu fie halandale.

Știrea o avem dela elevul Ionel Burdan din acea comună și ne bucurăm că putem arăta că preoții celor două biserici trăiesc în pace. Fiecare își spără credința și turma sa, nu se amestecă într'a celuilalt, se țin strâns de ordinele ce le primesc dela cei mari ai lor, nu-și fură împrumutat oile, ci se întrec în a le duce la pășune cât mai bună. Fiecare își vede de datorițele ce le are și ascultă numai de porunca dragostei pe care ne-a dat-o Cristos, nu de a zavistiei și a urei, care vine dela diavolul.

Stințirea monumentului eroilor din comuna Mihalț—Alba

În ziua de 29 Mai a. c., la sărbătoarea Înălțării Domnului Cristos și Ziua Eroilor, s'a săvârșit în comuna Mihalț-Alba stințirea frumosului monument al eroilor căzuți în războiul mondial, ridicat din contribuția locuitorilor din comună, în vara anului trecut.

Sfințirea au săvârșit-o, pe rând, preoții celor două biserici române, fiind de față toate autoritățile comunale, premilitarii și școlarii, în frunte cu învățătorii. Tot cu aceasta ocaziune s'au înălțat rugăciuni pentru odihna sufletească și iertarea de păcate a celor 48 eroi din comună.

După terminarea slujbei s'au rostit mai multe vorbiri despre însemnătatea zilei. Au vorbit păr. unit Gh. Nicoară, păr. ortodox M. Breaz, precum și comandantul premilitar sublt. inv. I. Georgescu. În toate vorbirile s'a arătat însemnătatea jertfei adusă pe altarul patriei de eroiii căzuți în războiu, amintindu-se și dureroasele

suferințe din anul trecut, când 4 milioane de frați au fost din nou răpiți dela sinul patriei.

Corul școlii primare a cântat mai multe cântări patriotice și au fost declamate mai multe poezii ocazionale.

Ziua eroilor în Băgaciu

După terminarea sf. Liturghii dela biserica română greco-catolică, la care au luat parte toate autoritățile comunale și elevii școlii în frunte cu învățătorii, s'a format un convoi și în dangătul clopotelor s'a eșit în procesiune la troița ridicată în cinstea eroilor căzuți.

În fața troiței — frumos împodobită cu coroane de flori și fronză de stejar de către elevii școlii primare de Stat s'a oficiat un serviciu întru pomenirea eroilor, de către Părintele local. Cuvântarea e ținută de învățătorul Ioan Pavel, după care se desfășoară un mic dar frumos program cu elevii școlii. Părintele preot subliniază în câteva cuvinte și slăvește jertfa pe cari eroii au adus-o pe altarul națiunii române. La sfârșit, după rugăciunea de deslegare, s'a păstrat un minut de reculegere în onoarea eroilor, după care procesiunea își relia calea spre biserică, lăsând în dangăte de clopote, unde s'a încheiat sf. slujbă. Seara au ars lumini la troiță. Tinerimea a cântat imnuri naționale. Hora n'a avut loc în aceea zi.

Strigături din Maramureș

Maramureșul este ținutul cu cele mai multe chituri, în popor. Dela copil până la moșul bătrân, când se află la joc, nuntă sau alte opețe, încep a-și dealega sacul cu comorile poeziei populare, de te miri de unde le scot. Chituri hazlii, de laudă, de bîcniire, de războare, toate se aud la horă, strigutul loc unde-și descarcă sufletul de povară. Pentru a nu ocupa prea mare loc în gazetă, dăm câteva chituri din mai multe comune.

Morții ș'a birăului,
Șa mea casă-i ca a lui;
Numai șindiliia nui-ș.

Da dacă-oi șindili,
Tocmai ca ș'a lui o fi.

Com. Hornicești.
Aci, arată fudalia primarului, care are ca mare și se laudă, că a lui este mai frumoasă,

Nu's negru că's de țigan,
Că's puțuși de moroșan,
Șed în codru câte un an
Cu pipă și cu dohan.

Com. Desești.
Comuna se spune că ar fi luat ființă dintr-o familie de țigani, și cum aproape majoritatea sunt bruneți, se apără cu această chitură:

Cum n'o fi iedera verde,
Că tot în pădure șede,
Nici de soare nu i pâlita,
Nici de oameni nu-i vorbită;
Eu de soare pâlitu's
Și de oameni vorbitu's.

Com. Crăcești.
În această comună le place oamenilor vorbească pe socoteala altora.

Fetele din satul nost,
Nu știu zice „Tatăl nost“
Cu ochii la căldătoare
Și greșesc la Născătoare.

Com. Brebi.
În vechime fetele din Brebi nu se puteau mărita, până nu spuneau toate rugăciunile preotului, înainte de canonic.

Am drăgușă cam negruță
Trag nădejde că ș'o albi
Odată cu bivoli.

Hoteni.
Fetele sunt cam fudule, se roșesc cu ferite sulemenele și de aceea le răd feciorii.

Hotenaru

Biletele de dus și întors pe C. F. R. au reducere de 25% și se primesc dela orice stație C. F. R. la orașul cel mai apropiat, o reză de 60 km., ori în care județ. Piletul este valabil 48 de ore.

Mitropolitul Alexandru în catedrala din Lugoj

Fala Mitropolitului Alexandru este, fără îndoială, minunata și neîntrecuta pictură a catedralei din Lugoj, care l-a costat la 2 milioane Lei. E una dintre cele mai frumoase biserici din întreagă țara.

Toată lumea care a văzut-o a rămas încântată de această pictură atât de caldă și de atrăgătoare, de nu te sature nici cum privindu-o. Străini mulți cari trec prin Lugoj o privesc ceasuri întregi și o admiră.

Aici se vede o parte din cupolă, cu sf. evanghelist Marcu. Din jos îl vedem pe Mitropolitul Alexandru, de-a dreapta cu pictorul Simonescu, îmbrăcat în alb, răposat și el decurând.

Dumnezeu îl va răsplăti din plin în lumea dreptilor săi.

STIRILE SĂPTĂMĂNI

Ziua de naștere a domnului general Ion Antonescu s'a sărbătorit în ziua de 2 Iunie fără zgomot în toată țara. Cu acest ocazie Domnia Sa a primit călduroase felicitări din partea Führerului Adolf Hitler și dela alte mari și mici personalități. El zice și noi un călduros: "Bună ziua mult și fericiți ani!"

Noul Ministru la Vatican este dl general Dănilă Popo marele viteaz care în războiul din 1914-1918 a stors admirația străinilor iară în România Mare a fost rezident regal. D. Sa este cel dintâi ministru român la Vatican de religie greco-catolică, cel de până acum fiind toți ortodocși. Numirea dlui general Dănilă Popo a făcut foarte bună impresie atât la Roma cât și în rândul credincioșilor noștri.

Raportul despre sfârșirea monumentului dela mormântul lui Al. Lupeanu-Melin precum și „Grăunțele sufletesti” și alți articoli s'au încăput de data aceasta în gazetă din cauza raportului despre moartea și înmormântarea fiertatului Mitropolit Alexandru, care au fost să fie cât mai lung și mai complet.

Minister reorganizat. Ministerul Instrucțiunii, Educației Naționale, Cultelor și Artelor s'a reorganizat și și-a luat numirea de Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor.

Noul președinte al Academiei Române este dl profesor universitar Ioan Simionescu, în locul dlui prof. univ. C. Rădulescu-Motru.

Femele ciopârțite la Budapesta. Zilele trecute s'au aflat în cimitirul orașului câteva bucăți dintr-o femele ciopârțită. Tot atunci s'au aflat și într-o pădure, la 20 km. de Budapesta, alte bucăți din trupul aceleiași femei. 200 de dedectivi au plecat îndată și nu s'au întors până nu au găsit pe făptuitor încă în seara aceleiași zile. El este negustorul de vin Mandin din Budapesta, care și-a recunoscut fapta, mărturisind că a ciopârțit-o din gelozie.

Noul rector al Universității București este dl profesor Horia Hulubei, care are multe lucrări de știință mai ales în revistele străine.

Funcționarii leneși nu vor mai fi plătiți de către Stat, așa spune un comunicat al domnului General Antonescu. Și drept are: cine nu lucrează, să nu primească salariu.

Ni se împușcă petrolul după cum am mai arătat odată într'această gazetă, iar noi folosim tot mai mult. Așa că va veni vremea când nu vom mai avea petrol de loc. Și atunci ce vom face? Ceice conduc destinele acestei țări vor trebui să-și bată mereu capul cu lucrul acesta.

După concentrații nu au drept să primească ajutoare decât pe cei ce-l propun primărilor la rate și polițiile la orașe. De aceea toți același care se cred îndreptățiți la acest ajutor, să-și facă cererile și să și-le înainteze la primării respectiv la poliții, cari vor trebui să le voteze acel ajutor, dacă îl află vrednici de ajutor. Ceice se simțesc neîndreptățiți, să se adreseze direct Președinției Consiliului de Miniștri, Camerelor Militare, București.

Mare furtună în Japonia. În noaptea de 6 spre 7 Iunie a fost o furtună ne mai pomenită asupra regiunii Tsușiu din Japonia. Au fost acoperite de ape peste 4100 de locuințe, șase vapoare răsturnate, iară bucatele de pe hotar au suferit stricăciuni foarte mari.

Lipsă mare de meseriași în Bucovina. Din Bucovina au plecat spre Germania aproape toți meseriașii și s'au retras și cărțile de meșteri ale evreilor, așa că recomandăm tuturor meseriașilor români, cari o duc greu la noi, să plece în Bucovina, unde pot face averi frumoase.

Absolvenții din 1891 ai Școlii Normale din Blaj sunt rugați, să binevolască a se întruni la întâlnirea de 50 de ani, în ziua de 22 Iunie, la Hotel Central. Sî. liturghie și părăstasul pentru odihna sufletelor profesorilor și colegilor se va sîngi dimineața în bisericuța biserica parohială din str. Mitropolit Vancea. Sînger-Turda, la 4 Iunie 1941. Andrei Rusu, inv. pens.

Mai mulți întemnițați au fugit din închisoarea dela Timișoara. Un incruce de o îndrăzneală nemaipomenită s'a întâmplat la închisoarea din Timișoara. În zilele acestea mai mulți pușcăriași au fugit dintre zidurile închisorii, pe un șanț săpat pe sub pământ. Unul din paznicii temniței a aflat mai repede de fuga întemnițaților și a dat de veste și celorlalți paznici. Cu mare greutate au fost prinși trei dintre cei fugiți. Celalți n'au putut să fie încă găsiți. Cercetările continuă în toate părțile.

Un primar amenințat cu moartea. Primarul celui mai mare oraș din lume, a orașului New York și guvernatorul Statului New York primesc în continuare scrisori de amenințare cu moartea dela dușmanii lor. Teama celor doi este foarte mare și au pus mai mulți soldați să-i păzească de mâna neprietenilor, cari ar încerca să le răpească viața.

Cum se schimbă roata lumii. În apropiere de orașul Paris la Versailles este o grădină vestită și foarte frumoasă. Aici la Versailles era pe vremuri reședința regilor Franței. Parcul sau grădina din Versailles era cea mai frumoasă grădină de petrecere din Europa. În vremile mai demult regii și reginele franceze făceau aici serbări mai, la cari erau chemați cei mai aleși oameni ai Franței. Lumea s'a schimbat, Franța și-a alungat regii și orașul Versailles și-a pierdut faima pe care o avea. Vremile de azi au dat ultima lovitură acestui loc de petrecere și mărime multă. Din porunca stăpânirii de azi, vechiul parc dela Versailles va fi schimbat într-o mare grădină de legume, din care peste 500 de familii își vor scoate pâinea cea de toate zilele. — Așa se schimbă fața lumii.

Hoși, nu glumă. La Shanghai, în China, unde sunt foarte mulți hoși vestiți, de nici noi nu-i întrecem, câțiva hoși au intrat la poșta centrală și au ridicat lăzi cari conțineau suma de 2 milioane și jumătate dolari și cari trebuiau să fie transportate la diferite bănci. Înainte ca sutele de persoane cari erau de față la această tâlhărie făcută ziua mare, hoșii au reușit să se facă nevăzuți cu bani cu tot. Închipuți-vă, ce hoșie mare și îndrăzneală a putut fi aceea, când dolarul e vrednic astăzi cam 1000 Lei.

Reducere pe tren pentru stațiunile balneare este de 25% și 50%. O pot primi ceice stau cel puțin 8 zile și cel mult 2 luni la băi. Ceice doresc să aibă reducerea vor căpăra mai întâi un plic de identitate cu 30 Lei pentru cl. I, 20 Lei pentru cl. II și 10 Lei pen-

tru cl. III. În baza acestui plic călătorii vor putea cumpăra biletul cu reducere. Lista stațiilorlor cu reducere se află la fiecare stațiune.

A trăit 105 ani. La Birlad a murit zilele trecute femeia Maria Lăpușneanu în vârstă de 105 ani. Ea a fost deplin sănătoasă toată viața și până în clipa morții, cu mintea limpede.

Mare frig în Rusia a fost zilele trecute. În Leningrad, Moscova și Arhangelsk a nins și au fost 6 grade minus.

Doi noi episcopi ortodocși. Zilele trecute Sfântul Sinod al bisericii ortodoxe române l-a ales pe arhimandritul Veniamin Nestor de episcop al Caransebeșului, iară pe arhimandritul Filaret Jucu de episcop al Argeșului.

Oameni nesocoliți au turburat desfășurarea match-ului de football româno-german jucat la 1 Iunie la București, cântând cântece legionare. Erau 28 studenți, 13 studente, 41 elevi de liceu, 46 muncitori și meseriași, 14 funcționari particulari și 6 femei, cu totul 156 persoane, pe cari era să-i omoare poporul adunat. Ei au fost deșinși și predați Parchetului Militar care îi va judeca și osândi.

Pe locurile din cari s'a retras apa să se sămene în sau floarea soarelui, cari se coc neapărat și aduc un venit frumos. Sămânța se primește în cinste dela societatea „Solagra” prin Camerele de Agricultură.

Pentru monumentul dela mormântul lui Al. Lupeanu-Melin. Păr. Ioan Sârba din Poiana Aiudului a dăruit pentru monumentul dela mormântul lui Al. Lupeanu-Melin suma de Lei 200. Bunul Dumnezeu să-l răsplătească!

Binefăcători ai gazetei. În vremurile acestea grele, când nu mai știm ce să ne facem ca să putem leși cu speșele tot mai mari ale tiparului și hârtiei, ne cade atât de bine că sunt cetitori cari își aduc aminte de marile greutăți prin cari trecem și ne trimit câte un ajutor. Astfel domnul Dr. Nicolae Mohai medic Valea-Lungă — Târnava-Mică ne-a dăruit Lei 100 Dumnezeu să-l răsplătească înmilit.

O fatiță sfârșiată de o scoară. Fetița Stanca Ilie Gheroiu de 2 ani din Râmnicul-Vâlcea a rămas acasă cu sora ei de 4 ani, părinții ducându-se la câmp. Copilul a mers lângă scoara cu purcel, care a prins-o cu gura și a sfârșiat-o. Vecinii, auzindu-i sberățele, au alergat s'o scape, dar a fost prea târziu, căci deja era moartă.

Pâine din argilă și nisip. Brutăria Nussbacher din Sibiu, strada Turnului, a fost aflată că în pâine băgase, în loc de făină de mlaai, argilă și nisip. Nădăjdum că-și va primi pedepșa binevrednică.

Mulțumită publică. Curatorul Bisericii române unite din Alțina jud. Sibiu mulțumește și pe calea aceasta domnului Iuliu V. Albini din Zlatna pentru donațiunea sa marimoasă de 3000 Lei trimisă bisericii noastre de praznicul sfintei Invierii. Bunul Dumnezeu să-i răsplătească înmilit! Paroh Tratan Belasçu.

— Biserica noastră gr. cat. din comuna Săsăuși jud. Sibiu, ține și pe această cale, să aducă cele mai vii mulțumiri, pentru ajutorul primit din partea D-lor Dr. Simeon Turtea avocat lei 500, Ioan Popa notar 150 lei, Ștefan Slarcu dir. învățător 600 lei, Ioan Morariu învățător 250 lei, Societatea Mariană „Imaculata Concepție” din loc, — care fiind pusă pe baze solide și activând cu mult zel pentru împodobirea bisericii, — a donat un Potir în valoare de 2530 lei, Maria Stănuț o sf. Evanghelle, Ana Țintea un orologiu și tot Societatea Mariană prin colectă a creat un fond de 2000 lei pentru pictarea bisericii. Bunul Dumnezeu să le răsplătească tuturor, cari ajută cauza sfântă a bisericii noastre. Săsăuși 2 Iunie 1941. — Ioan Danțu preot refugiat.

Cancerul (Racul)

— O rebeliune în trupul omului —

Cancerul (zis ra:), da-l privim cu ochii liberi adică „microscopic”, îl zicem că este o bubă, o momălcă, o tumoră, o umflătură; dacă o tăiem, facem biopsia, adică examenul cu microscopul al cancerului, vom vedea și zicem că racul este o stare de revoluție, de „rebellune” în trupul celui stăpânit de această boală.

Racul este o „rebellune” înscăunată în trupul unui om, unui animal sau al unei plante. Iată cum și de ce numim rebellune boala aceasta:

Trupul omului, al animalelor și al plantelor este clădit dintr-o mulțime nenumărată de particule foarte mici, zise „celule”.

Celulele sunt pentru trup ceace cărămida este pentru un zid.

Celulele au viață în ele.

Fiecare celulă își are viața ei proprie, crește și se înmulțește. Dar în aceeași vreme toate celulele trebuie să se supună legii de viață a trupului. Să nu ceară însă una în paguba altuia și să se înmulțească prea mult. Trebuie apoi ca fiecare celulă să-și împlinească slujba pe care o are în trupul ei.

Atâta vreme cât fiecare celulă își vede de slujba sa, se nutrește numai cu cât-i-se cuvine, se înmulțește numai cât e nevoie și cât trebuie, în trup este armonie și omul este pe deplin sănătos. Când însă dintr-o cauză necunoscută nouă încă până azi, una dintre celulele trupului nu se mai supune regulii de viață din trup și devine „rebelă”, în trup se naște anarhie și dă în cancer.

Cancer se poate naște în oricare parte a trupului, căci trupul în întregime este făcut din celule. În mod obișnuit sunt numai anumite organe în care se naște mai cu preferință cancerul și aceasta variază după vârsta omului și după sex, bărbat sau femeie.

Cancer au în mod obișnuit oamenii peste vârsta de 40 de ani, pot însă avea — cei drept foarte rar — și copiii.

Bărbații fac cancer în mod obișnuit la buze și stomac.

Femeile fac cancer la sân și la părțile femelești; la mîtră, uter, strat.

Copiii fac cancer la oase.

Până azi nu se știe cauza acestei boli înfricoșate. Unii învățați spun că se naște cancerul dintr'un anumit fel de viață al omului. Alții spun că omul ar avea dela naștere acele celule nesupuse, „rebele”, cari mai târziu dau în cancer.

Se știe doar atât că această boală înainteză foarte repede, otrăvește și nimicește trupul omului.

Cancerul se naște într'un loc, să-i zicem la sânul femeii.

Celulele rebele nu rămân numai în sân, ele vor căuta să se împrăștie în tot trupul. Dela sân celulele rebele trec în sânge și prin ghindurile din subțioară dau puleți de al cancerului iară de aici cu sângele merg mai departe și dau „metastaza” adică puleți de al cancerului în măduva oaselor, în ficat, în splină, în plămâni, în creier sau oricare parte a trupului.

Cunoscându-se faptul că racul dă meta-

staze, adică puleți și că atunci când racul și-a înfapt rădăcinile și puleți în tot trupul, viața este pierdută, doctorii, plecând dela acest fapt, au căutat să afle lecuirea prin operație, și a-nume, să scoată din trup celulele rebele.

Are femeia cancer la sân, zicem bunăoară? Se taie sânul în întregime cu toată pielea și carnea până în subțioară, ca toate celulele rebele să fie scoase afară, și operația trebuie făcută din timp, până când celulele rebele și parazitare nu s'au răspândit din sân în măduva spinării, în ficat în creier sau în alte măruntae, că după ce s'au răspândit odată, de nici un folos nu este tăierea sânului femeii. De oarece rămân în ficat, oase sau creier, „metastazele” din restul trupului care rod în trup, cum omizele împrăștiate din gogoașe rod frunza pomului ori jidovul vișaga și sănătatea neamului.

Celulele cancerului sunt tinere și sănătoase și se înmulțesc foarte repede, ele sunt însă ușor distruse de anumite raze zise X.

Știind că razele X distrug celulele rebele ale cancerului, aceste raze se folosesc în lecuirea celui bolnav de cancer și dacă se începe lecuirea din timp, mai ales când cancerul este la față ori la piele, la nas, se reușește să se vindeca adeseori.

Este bine de știut că un om, bărbat sau femeie, de vârsta mai înaintată, stucua când are un neg din naștere care la un moment dat crește și sângerează, acel neg s'a putut preschimba în cancer.

O femeie a cărui peie a sânului se întărește ca o coajă de portocală și când strânge sânul prin sfărc îi iese sânge, e bine să știe că poate avea un început de cancer.

O femeie care de ani de zile nu a mai avut menstruația și la un moment dat are scurgeri de sânge, e bine să știe că poate avea un început de cancer, care se poate opera și să și scape viața, dacă se face la timp.

Din cele spuse mai sus se înțelege că, vindecarea celui care a avut nenorocul de a se naște în trupul său cancerul are cu atât mai mulți șorți de izbândă de a se vindeca, cu cât lecuirea se face mai dela începutul bolii, fie prin operație, fie cu raze.

Dr. Ion Frățilă

Culegerea plantelor medicinale

Comerțul plantelor medicinale, aduce una din cele mai frumoase câștiguri.

Găsindu-ne în ajunul culegerii unora din principalele plante de acest fel, rugăm cu insistență pe toți cititorii noștri, agricultorii, agenți agricoli și în special domnii învățați și profesori, să organizeze recoltarea lor.

Se știe că piața streină este foarte pretențioasă și cere marfă de calitate și chiar din acest motiv vecinii ne fac mare concurență. În acest scop dăm câteva instrucțiuni asupra modului cum trebuie culese și uscate principalele plante medicinale, între care amintim: florile de mușețel sau romanțică, florile de tei, cozi de cireși și coarnele de secară.

Mușețelul se culege din Mai în August, când florile sunt bine deschise, fără ca cele de pe margine să fie veștjite. Se cantă marfa fără codițe, curată, fără alte amestecuri și bine uscată. — Culesul se face pe timp frumos, cu soare, dar fără arșiță. Florile se întind în straturile de cca 2 cm. pe hârtie, în poduri sau magazii bine aerisite și curate. Când locul pentru uscat are prea multă lumină, acoperim florile cu jurnale, pentru a nu-și pierde culoarea. Impachetatul se face în lăzi captușite cu hârtie sau ceruită pentru a nu-și pierde mirosul.

2. **Teiul.** Florile se culeg cu mâna de vreme

Tipografia Seminarului Blaj.

remosă și uscată, în cursul înfloririi (mai și iulie), înainte de a se forma fructele. Florile se uscă la umbră sau la nevoie și la aer înăso acoperite cu jurnale. Florile culese în frunzulița de pe codița lor, se piteac mai puțin. Păstrarea lor se face în sticle bine închise, în lipsă, în lăzi captușite cu hârtie, în care putem și expedia.

3. **Cozile de cireși și vișine**, se spulă murdărie, de praf, și se pun la uscat în cameră cu temperatură caldă, așezându-se în strat, cât se poate de subțiri. Se impachetează și se expediază în pungă sau în lăzi.

4. **Coarnele secării** formează una din marcea mai căutată în comerț. Ele se pot alega în creierat, sau după aceea la trior, dar cel mai nimerite, să se culegă de pe spice în ajun seceriișului. Se păstrează în borcane închise în întunec și în locuri săvătate. Pentru a nu pierde puterea de leac, este bine să se vândă cât mai urgent.

Pentru vânzarea acestor produse rugăm pe culegători, să se adreseze direct următoarelor Cooperative de plante medicinale: 1. **Romanțica** din București, Str. Matei Millo Nr. 1. 2. **Digitalls** din Orăștie și 3. **Adonis** din Târgoara.

Intrucât Ministerul Agriculturii dorește să cunoască precis cantitățile de flori de mușețel și tei recoltate în județul nostru, rugăm pe domnii învățați și agenți agricoli din comuna să aducă la cunoștința Camerei cantitățile recoltate în comuna lor, care apoi vor fi raportate Ministerului.

Ing. Agr. Ioan Gherman

Ce se poate întâmpla în 15 minute

Multe se mai pot întâmpla. Acela care numără stelele pe cer, nistpui din ape și pe din barbă au socotit că într'un sfert de oră în lumea întregă, s'au născut 1300 de oameni și au murit 1150. Au căzut din cer o sută de milioane de stele și au fost 450 de fulgere și 100 nete. Într'un sfert de ceas oamenii din lumea întregă au mâncat 6 milioane de kilograme de cartofi, 25 milioane kilograme de legume, un milion kilograme de carne, un milion kilograme de ouă și șapte milioane kilograme de zahăr. În această vreme, așa de scurtă, încă câtorii n'au stat nici ei în loc și au trimis în chisoare 50.000 de vinovați. Cine vrea poate să creadă aceste socoteli; cine nu, n'are decât să se apuce și să facă el altele mai bune.

Poșta gazetelor

Burlan Ionel. Știrea trimisă nu se poate publica. Vei găci și d-ta pentru ce nu.

Opris Avram, București. Îți trimitem acest număr de probă. Calendar nu mai avem. Poezii populare din Ardeal se află la Librăria Seminarială din Blaj. Cătoarele: „De pe Secas” de Al. Lupeanu-Melină și „De pe Târnave” de Râșnița lei 5. Plus portul și Pravița nu se găsește.

Păr. Nicolae Tleacu, Nou Român. Nu schimbăm adresele abonaților, ci intervenim la poșta pentru a merge regulat. Numărul 20 vi l-am trimis a doua oară.

Mihuț Teodor. Am protestat la poșta, rugându-l să facă să vă meargă regulat gazeta. — Ne trebuie și holde și păduri. Locurile, în cari nu se fac holde, trebuie plantate cu păduri. Veni-vor, dacă-doară, și murii mai bune. Numai Dumnezeu de ne-ar rămâni binevoitor.

Anunț

Se aduce la cunoștința celor interesați, că la data de 15 Iunie 1941, între orele 10-12, se va ține la oficiul Blaj o licitație publică pentru reconcesiunea drepturilor poștale, ridicarea corespondențelor dela poșta și transportul expedițiilor poștale între oficiu și Blaj. — Diriginte de reședință V. Popa.